

การบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ของงานวรรณกรรม บนสื่อดิจิทัล

Collective Management of Literature Works in Digital Media File

ัททยา อัสวานิเวศน์* ดร.วรรณวิภา พัวศิริ** และ
ดร.ปวาริต เลิศธรรมเทวี***

Hatthaya Assawaniwet, Dr.Wanwipa Puasiri and
Dr.Pawarit Lertdhamtewe

*นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ E-mail : eveeve89@hotmail.com

**อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. E-mail : wanwipa@hotmail.com

***ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

E-mail : p.lertdhamtewe@gmail.com

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2559)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาวิเคราะห์ระบบการบริหารจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรม โดยมุ่งศึกษาเฉพาะงานวรรณกรรมประเภทสื่อสิ่งพิมพ์บนสื่อออนไลน์ ที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์จากการทำซ้ำโดยไม่ได้ออกอนุญาต โดยบทความนี้ศึกษาระบบการดำเนินงานขององค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรมของประเทศ สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรมและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทย เพื่อช่วยคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับประเทศไทยมีการให้ความคุ้มครองงานวรรณกรรมตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยให้สิทธิในการทำซ้ำงานเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ แต่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมบนสื่อดิจิทัลยังขาดมาตรการในการกำหนดวิธีการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามหลักการที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 15 ได้ให้ความคุ้มครองไว้

ผู้วิจัยจึงอยากเสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรมในประเทศไทย โดยอาจจะมีการออกกฎหมายใหม่หรือเพิ่มมาตราขึ้นมาใหม่ในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพื่อรับรองการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรม

คำสำคัญ: การบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์, งานวรรณกรรมบนสื่อดิจิทัล, องค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์

Abstract

This research wants to analyze the management system of copyright fee collection relating to reproduction of literature works. It will focus on literature in a digital form which is infringed its copyright by reproducing online without asking authors for permission. The

research studies an operational system of Organization for Collective Management of literature works of United States and Australia as guidelines to establish Organization for Collective Management of literature works in Thailand, and as methods for amendment Thai copyright law to protect the right of copyright owners.

Thailand has the protection for literature works in the Copyright Act B.E. 2537. Copyright owners have exclusive rights to reproduce their works. However, copyright owners of digital literature are still deficient for efficient methods to collect copyright fee as prescribed in Section 15 of the Copyright Act B.E. 2537.

The author would like to propose an establishment of Organization for Collective Management of Literature Works in Thailand. Relevant authority may issue a specific law or add a new Section in the Copyright Act B.E. 2537 to support an establishment of Organization for Collective Management of Literature Works in Thailand.

Keywords : Collective Management of Literature works, Digital Media File, Collective Management Organization (Collecting Society)

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก การดำรงชีวิตของผู้คนจึงมีการยึดติดอยู่กับสื่อดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารผ่านทางสื่อออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น Line Facebook Twitter เป็นต้น ซึ่งนอกจากการใช้สื่อออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ ในการติดต่อสื่อสารแล้ว อีกหนึ่งสิ่งของการใช้สื่อดังกล่าวคือการทำงานวรรณกรรมซึ่งเดิมเป็นอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของหนังสือ วารสารวิชาการ ตำรา เป็นต้นมาเปลี่ยนเป็นรูปแบบดิจิทัล และก็มี การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการประกอบธุรกิจให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การจำหน่ายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ และการให้บริการบอกรับสมาชิกนิตยสาร

อิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางแอปพลิเคชัน ในสมาร์ตโฟน ไอแพด ไอโฟน และแท็บเล็ต เป็นต้น โดยอาจเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการทำซ้ำงานได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็วและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น (สัมมนาโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2556) ในลักษณะของการทำซ้ำงานวรรณกรรมทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของงานวรรณกรรม โดยที่การกระทำละเมิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่เจ้าของงานวรรณกรรมไม่สามารถดูแลบริหารสิทธิของตนเองได้ทั่วถึง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขหรือระบบที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของสิทธิ (สัมมนาโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2556) อีกทั้งการทำซ้ำที่มีมาอยู่ก่อน เช่น การถ่ายเอกสาร การพิมพ์ การสแกน เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการทำโดยสถาบันการศึกษาหรือบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ยังคงมีอยู่และเป็นการทำซ้ำในลักษณะของการถ่ายเอกสารควบคู่กันกับการทำซ้ำโดยการใช้กรรมวิธีทางเทคโนโลยี ซึ่งการทำซ้ำงานวรรณกรรมจึงเป็นอีกหนึ่งกรณีของการใช้ประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์ที่จำเป็นต้องมีองค์กรในรูปแบบที่จัดเก็บค่าธรรมเนียมลิขสิทธิ์ส่วนกลาง เพราะปัจจุบันมีการทำซ้ำด้วยวิธีดิจิทัล หรือการจัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะของการดาวน์โหลดข้อมูลจากแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ หรือแท็บเล็ต เป็นต้น โดยการทำซ้ำในลักษณะดังกล่าวเป็นการทำซ้ำงานซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองตาม มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ปัจจุบัน ในประเทศไทยเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ว่าจะเป็น เจ้าของผลงานลิขสิทธิ์ นักประพันธ์ สำนักพิมพ์ ที่เป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์ในหนังสือ บทความ สิ่งพิมพ์หรือรูปภาพประกอบในสิ่งพิมพ์ดังกล่าวยังไม่สามารถเรียกร้องประโยชน์จากการทำซ้ำเหล่านั้น (การจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำเนาหนังสือความท้าทายก้าวใหม่สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2556) องค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (Reproduction Rights Organizations : RROs) จะเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลโดยรัฐบาล มีหน้าที่ในการสร้างความรู้และออกกฎหมายรับรองรวมถึงการออกใบอนุญาต อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาการทำซ้ำงานที่ผิดกฎหมายและก่อให้เกิดการเคารพต่อสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ อย่างสำนักพิมพ์ นักประพันธ์ เจ้าของผลงานลิขสิทธิ์เพื่อให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สามารถที่จะสนับสนุน

เศรษฐกิจให้มีความเติบโตได้สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (Stokkmo, Olav, 2556)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการคุ้มครองและสภาพปัญหาของการทำช้ำงานวรรณกรรมบนสื่อดิจิทัล

2. เพื่อศึกษาถึงการพัฒนา การให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของงานวรรณกรรมในรูปแบบการมีองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำช้ำ (RROs) เป็นผู้แทนในการจัดเก็บค่าตอบแทน และมาตรการด้านอื่นหากเจ้าของงานวรรณกรรมไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำช้ำ

3. เพื่อศึกษาถึงข้อมูลในการเสนอแนะให้ประเทศไทยตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำช้ำ (RROs) และแนวทางช่วยเหลือเจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำช้ำเป็นการต่อไป

ทฤษฎีและสมมติฐานการวิจัย

การที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยก่อให้เกิดการทำช้ำงานวรรณกรรมได้โดยง่าย ในขณะที่มาตรา 15 ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ได้รับรองสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของงานวรรณกรรมที่สามารถได้รับค่าตอบแทนจากการทำช้ำงานวรรณกรรมแต่ยังขาดมาตรการบางประการเพื่อกำหนดวิธีการจัดเก็บค่าตอบแทน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อหาวิธีการและมาตรการในการจัดเก็บค่าตอบแทนดังกล่าว โดยการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำช้ำ (RROs) และมาตรการช่วยเหลือเจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำช้ำจัดเก็บค่าตอบแทนแห่งสิทธิ เป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคบางประการ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) โดยจะทำการศึกษางานวรรณกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ ในด้านของการทำซ้ำงานวรรณกรรมบนสื่อดิจิทัลเท่านั้น โดยจะศึกษากฎหมายที่ทำให้การรับรองการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรมในประเทศออสเตรเลีย และประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและมีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) แล้วและเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาพันธ์นานาชาติแห่งองค์กรรักษาสีทธิในการทำซ้ำ (The International Federation of Reproduction Rights Organization: IFRRO) รวมถึง ลักษณะรูปแบบขององค์กรฯ และผลที่เกิดขึ้นจากการตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) อีกทั้งยังศึกษาถึงมาตรการช่วยเหลือแก่เจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำโดยมุ่งที่จะทำการวิจัยเพื่อเป็นข้อเสนอแนะหากมีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) ขึ้นในประเทศไทย และเสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือเจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำในการจัดเก็บค่าตอบแทนแห่งสิทธิดังกล่าวอีกด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเอกสารโดยวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ตามกฎหมายต่างประเทศ ความตกลงระหว่างประเทศในเรื่องต่างๆ บทความที่รวบรวมการสัมมนาต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของการทำซ้ำงานวรรณกรรมบนสื่อดิจิทัล การพัฒนาการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของงานวรรณกรรมในรูปแบบการมีองค์กรฯเป็นผู้แทนในการจัดเก็บค่าแห่งสิทธิ และข้อมูลในการเสนอแนะให้ประเทศไทยก่อตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ความสำคัญและแนวคิดเกี่ยวกับองค์จัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ

การที่ยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านสิ่งพิมพ์มีการพัฒนาขึ้นด้วย การผลิตงานสิ่งพิมพ์ก็มีการพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Digital Form) ส่งผลให้การทำซ้ำงานโดยละเมิดลิขสิทธิ์ในงานเขียน (งานวรรณกรรม) โดยมีขอบกระทำได้หลายทางมากขึ้น โดยการละเมิดงานวรรณกรรมในรูปแบบดิจิทัลสามารถทำได้เพียงเสี้ยววินาทีด้วยการกดปุ่ม “ทำซ้ำ” (copy), “ตัด” (cut) และทำการ “แปะงาน” (paste) งานดังกล่าว

ผลของการทำซ้ำงานด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ให้ผลเหมือนกันกับต้นฉบับของงาน หรือการทำซ้ำงานดิจิทัลด้วยการกดบันทึกงานดังกล่าวไว้ในที่เก็บข้อมูลหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ก็เช่นกัน จะเท่ากับว่าผู้ละเมิดได้ต้นฉบับมาเลย ซึ่งลักษณะของการทำซ้ำงานวรรณกรรมในยุคนี้ จะแตกต่างจากในยุคที่ผ่านมาซึ่งเป็นเพียงการทำซ้ำงานด้วยการถ่ายเอกสาร หรือเพียงการสแกนเอกสารเท่านั้น ซึ่งสามารถดูออกได้ง่ายว่าไม่ใช่ต้นฉบับ โดยผลของการทำซ้ำในยุคดิจิทัลนี้ส่งผลเสียต่อเจ้าของงานวรรณกรรมมากกว่าในยุคที่ผ่านมา เพราะลักษณะของงานดิจิทัลเป็นงานที่เหมือนต้นฉบับและสามารถแพร่หลายได้รวดเร็วอย่างไรพรหมแดน ความง่าย สะดวก และรวดเร็วดังกล่าว ทำให้การทำซ้ำงานวรรณกรรมดังกล่าวก็เกิดขึ้นได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วเช่นกัน ส่งผลให้เป็นการยากที่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมจะทำการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

ดังนั้นการมีองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) ซึ่งจะเป็นองค์กรกลางสำหรับการบริหารจัดการเก็บค่าลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม โดยจะเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาล ซึ่งมีหน้าที่ในการสร้างความรู้และออกกฎหมายรับรอง รวมถึงการออกใบอนุญาตในการทำซ้ำงานวรรณกรรมให้แก่ผู้ขอทำซ้ำงาน และผู้ขอทำซ้ำงานต้องชำระค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ผ่านทางองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) และเป็นสมาชิกของสมาพันธ์สมาคมสิทธิในการทำซ้ำ (IFRRO)

โดยหน้าที่ขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือเจ้าของลิขสิทธิ์ในการบริหารจัดการเก็บค่าแห่งสิทธิตามที่ตนมีสิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ได้ให้ความคุ้มครองไว้ และยังเป็นส่วนช่วยที่ก่อให้เกิดประโยชน์ตามมาดังนี้คือ

1. การจัดเก็บลิขสิทธิ์เป็นเครื่องมือที่ดีในการนำมูลค่าจากงานลิขสิทธิ์ออกมา
2. เป็นส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ
3. ทำให้ทราบถึงมูลค่าในการจัดเก็บลิขสิทธิ์จากอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์
4. ทำให้เกิดความสำคัญในอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ งานลิขสิทธิ์ และเจ้าของผลงานลิขสิทธิ์ และ
5. ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ว่าลิขสิทธิ์คืออะไร และจะได้ไม่กระทำการในลักษณะที่ละเมิดลิขสิทธิ์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2556)

ผลของการมีองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ หรือการสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้ที่ต้องการใช้งานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการให้ความเคารพสิทธิโดยชอบธรรมแก่เจ้าของงานลิขสิทธิ์ โดยมีการจ่ายค่าตอบแทนสิทธิทุกครั้งที่ต้องการใช้งานวรรณกรรมดังกล่าว และเป็นอีกหนทางออกในการแก้ไขปัญหาของการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม

2. ขอบกฎหมายและความตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในหลายประเทศทั่วโลกที่มีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) จำต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาพันธ์สมาคมสิทธิในการทำซ้ำระหว่างประเทศ หรือ IFRRO ซึ่งจะมีสัญญาต่างตอบแทนระหว่างกันในการทำหน้าที่จัดเก็บค่าลิขสิทธิ์จากการทำซ้ำภายในประเทศให้แก่สมาชิกขององค์กร RROs ซึ่งปัจจุบันมี 83 ประเทศทั่วโลกที่มีองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) (การจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำเนาหนังสือความท้าทายก้าวใหม่สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2556) โดยสมาพันธ์สมาคมสิทธิในการทำซ้ำระหว่างประเทศ (IFRRO) จัดตั้งขึ้นภายใต้ความตกลงของ Berne Conventions and Universal Copyright Conventions จะทำหน้าที่เพิ่มมาตรฐานกฎหมายระหว่างประเทศ การใช้กฎหมายที่ถูกต้องและฐานความคิดงานลิขสิทธิ์ และขจัดการทำซ้ำงานโดยไม่มีสิทธิซึ่งจะส่งเสริม

ให้เกิดการบริหารจัดเก็บค่าแห่งสิทธิอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) จะช่วยเหลือผู้สร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์ และเจ้าของสำนักพิมพ์ ให้มีการจัดเก็บค่าแห่งสิทธิได้เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของสมาพันธ์สมาคมสิทธิในการทำซ้ำระหว่างประเทศ (IFRRO) คือ การอำนวยความสะดวกระหว่างประเทศในการบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรม และสิทธิอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลิขสิทธิ์ผ่านความร่วมมือขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) โดยองค์กรกลางซึ่งจะทำหน้าที่การบริหารการจัดเก็บได้ดีกว่าการดำเนินการบริหารสิทธิของแต่ละบุคคลซึ่งไม่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ โดยวิธีการจัดสรรเงินค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ที่ควรจะเป็นและเหมาะสมต่อยุคนี้ คือการจัดสรรเงินค่าตอบแทนตามข้อมูลที่ได้รับจากการสุ่มตัวอย่าง การจัดสรรเงินค่าตอบแทนตามข้อมูลตามความเป็นจริงและการจัดสรรเงินค่าตอบแทนตามข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ เพราะลักษณะของการจัดสรรค่าตอบแทนใน 3 รูปแบบนี้มี RROs เข้ามาเป็นองค์กรกลางซึ่งทำหน้าที่ประสานผลประโยชน์ระหว่างผู้ให้ใช้งานลิขสิทธิ์ และผู้ขอใช้งานลิขสิทธิ์ในการช่วยจัดสรรและจัดเก็บค่าตอบแทนให้แก่เจ้าของงานวรรณกรรม และเจ้าของลิขสิทธิ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ส่วนวิธีการกำหนดส่วนแบ่งระหว่างผู้สร้างสรรค์และสำนักพิมพ์ในยุคดิจิทัลนั้น ควรที่จะกำหนดส่วนแบ่งระหว่างผู้สร้างสรรค์และสำนักพิมพ์ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานเดิมที่เคยเป็นมา หรืออาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างแต่ไม่ควรที่จะให้ค่าตอบแทนแก่เจ้าของงานวรรณกรรมที่เป็นผู้สร้างสรรค์งานในปริมาณที่ต่ำกว่าสำนักพิมพ์ ส่วนในเรื่องของเจ้าของลิขสิทธิ์ต่างประเทศ เวลาในการจัดสรรเงินค่าตอบแทน และการพัฒนาระบบการจัดเก็บเงินค่าตอบแทน นั้นจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำตามที่สมาพันธ์สมาคมสิทธิในการทำซ้ำระหว่างประเทศ หรือ IFRRO ได้วางไว้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมในประเทศไทย

งานวรรณกรรมเป็นงานทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง และปัจจุบันได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติมปีพ.ศ. 2558) ซึ่งให้ความหมายของงานวรรณกรรมไว้ในมาตรา 4 จึงก่อให้เกิดสิทธิแต่ผู้เดียวตามมาตรา 15 แต่ยังมีขาดมาตรการบางประการเพื่อกำหนดวิธีการจัดเก็บ

คำตอบแทน เพราะการให้การรับรองคุ้มครองสิทธิแต่ผู้เดียวดังกล่าวเป็นเพียงหลักการทางนามธรรมเท่านั้นซึ่งไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัติการให้ความคุ้มครองงานวรรณกรรมในยุคดิจิทัลจึงต้องสร้างเสริมความคุ้มครองทั้งในด้านหลักการและในทางปฏิบัติให้มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียว ในปัจจุบันประเทศไทยลงนามกับความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ด้วยกัน 2 ฉบับ คือ (1) Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1971 หรืออนุสัญญากรุงเบอร์น์ว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรม และ ศิลปกรรม และ (2) Agreement on trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights หรือ TRIPS หรือความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า การให้ความคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ประเภทงานวรรณกรรม ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่มีพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ.120 แต่ลักษณะของการให้ความคุ้มครองยังดำเนินอย่างค่อยเป็นค่อยไปซึ่งปัจจุบันกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทย คือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมปี.ศ. 2558) ซึ่งลักษณะของความคุ้มครอง การได้มาซึ่งสิทธิแต่ผู้เดียว อายุความคุ้มครอง การละเมิดงานลิขสิทธิ์และข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 กำหนดหลักการไว้ โดยเป็นหลักการพื้นฐานภายใต้ความตกลง Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1971 และ Agreement on trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights หรือ TRIPS ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก

4. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำในประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยได้จัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์แก่งานลิขสิทธิ์ประเภทต่างๆ ไว้เป็นการเฉพาะเรื่องดังนี้ คือ

1. การจัดตั้งองค์กรกลางในการเรียกเก็บค่าลิขสิทธิ์ คือ การจัดตั้งบริษัทจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรม (งานเพลง) คือ บริษัทลิขสิทธิ์ดนตรี (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทโฟโนไรท์ส (ไทยแลนด์) จำกัด ซึ่งจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้งานสิ่งบันทึกเสียง (มนัส มอมมัน, 2542: 101)

2. การจัดตั้งองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยจะดำเนินการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์จากการใช้งานลิขสิทธิ์ของตนเอง ซึ่งอยู่ในรูปของบริษัทจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์เพลง ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 24 บริษัทที่ดำเนินการจัดเก็บ

3. องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยครูเพลง เช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัดลิขสิทธิ์สุรพล เป็นต้น (สมภพ นันทโกวัฒน์, 2552: 78) อีกทั้งในปี พ.ศ.2548 ได้มีการจัดทำร่างกฎหมายให้มีการรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะของทุกฝ่าย และมีตัวแทนบริษัทจัดเก็บ ค่ายเพลง ครูเพลง ผู้ใช้งาน เข้าร่วมประชุมร่างกฎหมายดังกล่าว และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์และสิทธินักแสดงรวมถึงร่างพระราชบัญญัติองค์กรบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์และสิทธินักแสดง ที่มีหลักการและสาระสำคัญสอดคล้องต้องกันต่อฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฝ่ายนิติบัญญัติ ได้พิจารณารับหลักการร่างกฎหมายดังกล่าวในวาระแรก เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 ซึ่งภายหลังร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวเป็นอันตกไป ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่มีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ประเภทงานวรรณกรรมมีเพียงองค์กรกลางในการเรียกเก็บค่าลิขสิทธิ์เพียง 2 องค์กร คือ บริษัทลิขสิทธิ์ดนตรี (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทไฟโนโรทส์ (ไทยแลนด์) จำกัด ซึ่งจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้งานดนตรีกรรม (งานเพลง) และงานสิ่งบันทึกเสียงเท่านั้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำในต่างประเทศ

ในปัจจุบันนานาประเทศได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของการทำซ้ำงานวรรณกรรมมากยิ่งขึ้นโดยจะเห็นได้จากที่ประเทศต่างๆ ทั้งที่พัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนาทั่วโลก โดยแต่ละประเทศได้มีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) ขึ้นเพื่อบริหารและจัดการค่าแห่งสิทธิ์และการทำซ้ำงานวรรณกรรมเป็นการเฉพาะและได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาพันธ์สมาคมสิทธิในการทำซ้ำระหว่างประเทศ หรือ IFRRO เพื่อประสานความร่วมมือขององค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) ของแต่ละประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แต่ในส่วนของประเทศไทยมีเรื่องขององค์กรกลางในการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ปรากฏอยู่บ้าง แต่ไม่ใช่เรื่องของการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรมซึ่งในกลุ่มประเทศที่ประเทศไทยควรที่จะถือเอาเป็นแบบอย่างของการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) และการออกกฎหมายรองรับ

การจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) เป็นการเฉพาะนั้น คือ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสหรัฐอเมริกาเพราะผู้เขียนเห็นว่าประเทศทั้งสองมีฐานของกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ดี และมีการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) มาเป็นระยะเวลานานแล้ว อีกทั้งปัจจุบันองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) ของทั้งสองประเทศยังคงดำเนินการและมีการพัฒนารูปแบบของการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

5.1 กรณีของประเทศไทย ในประเทศไทยมีองค์กรที่เรียกว่า Copyright Agency Limited (CAL) โดยมีอำนาจในการบริหารและจัดสรรประโยชน์ที่อยู่ในงานอันมีลิขสิทธิ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้อนุญาตแก่บุคคลที่มีความประสงค์จะขออนุญาตเพื่อการนำเอางานวรรณกรรมไปทำซ้ำ ลักษณะการดำเนินการของ CAL จะมีคณะกรรมการมาช่วยในการดำเนินงานขององค์กร และให้กรรมการดังกล่าวทำหน้าที่บริหารงานของ CAL ในลักษณะของบริษัททั่วไป โดยจะให้อนุญาตในการเอางานอันมีลิขสิทธิ์ของสมาชิกไปทำซ้ำแก่ผู้ที่ขออนุญาตเป็นรายๆ ไป โดยผู้ที่ประสงค์จะขออนุญาตในการทำซ้ำจะต้องทำสัญญาอนุญาตกับทาง CAL ซึ่งในปัจจุบัน CAL ได้มีการพัฒนารูปแบบการให้บริการโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการของ CAL เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ เช่นเดียวกับ CCC ของสหรัฐอเมริกา

5.2 กรณีประเทศสหรัฐอเมริกา ในประเทศสหรัฐอเมริกามีองค์กรที่เรียกว่า Copyright Clearance Center (CCC) ดำเนินการเป็นศูนย์กลางระหว่างผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ และกำหนดรูปแบบของการให้อนุญาตและการบริหารจัดการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์เพื่อความสะดวกในการติดต่อและการจ่ายเงินค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ โดยลักษณะการดำเนินงานของ CCC จะทำหน้าที่แบ่งแยกหน่วยงานภายในองค์กรให้ทำหน้าที่เป็นการเฉพาะในแต่ละส่วน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ และการจ่ายเงินค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ และมีการกำหนดเงื่อนไขการใช้บริการของ CCC รวมถึงการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ใช้บริการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของ CCC ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินงานของ CCC ได้พัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้นโดยการนำเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยในการบริหารจัดการของ CCC เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และความสะดวกต่อผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น

6 มาตรการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ

6.1 กรณีประเทศไทย สำหรับเจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) สามารถที่จะบริหารจัดการสิทธิ และมาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อป้องกันมิให้มีการทำซ้ำงานวรรณกรรมโดยการใช้วิธีดิจิทัลตามที่ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไขพ.ศ.2558)

6.2 กรณีประเทศสหรัฐอเมริกา การที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกตามสนธิสัญญาขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกทั้งสองฉบับคือ สนธิสัญญา WCT และ WPPT ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงได้อนุมัติการตามความตกลงดังกล่าวโดยตราขึ้นเป็นกฎหมายลิขสิทธิ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1998 โดยใช้ชื่อว่า The Digital Millennium Copyright Act (DMCA)

6.3 กรณีประเทศออสเตรเลีย การที่ประเทศออสเตรเลียได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกตามสนธิสัญญาขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกทั้งสองฉบับคือ สนธิสัญญา WCT และ WPPT ประเทศออสเตรเลียจึงได้อนุมัติการตามความตกลงดังกล่าวโดยตราขึ้นเป็นกฎหมายลิขสิทธิ์ในปีค.ศ.1968 และฉบับแก้ไขปีค.ศ.2000 ที่เรียกว่า Digital Agenda Act เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความตกลงทั้งสองฉบับดังกล่าว และมีการแก้ไขอีกครั้งในปี ค.ศ.2006 ซึ่งเป็นผลจากการทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศออสเตรเลียและประเทศสหรัฐอเมริกา (Australia-United States Free Trade Agreement หรือ AUSFTA) โดยประเทศออสเตรเลียต้องยกระดับมาตรการทางเทคโนโลยีให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย DMCA ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยจะให้ความคุ้มครองในเรื่องของการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล และมาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการทางเทคโนโลยีในทางมิชอบ

อภิปรายผลการวิจัย

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันการให้ความคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลในเรื่องของการให้ความคุ้มครองแก่มาตรการทางเทคโนโลยีและการให้ความคุ้มครองแก่

ข้อมูลการบริหารลิขสิทธิ์ทั้งในส่วนของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ต่างก็ให้ความสำคัญคุ้มครองงานดังกล่าวที่มีความสอดคล้องต่อกัน เพราะทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ต่างเข้าร่วมเป็นภาคีสันธิสัญญาขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกทั้งสองฉบับคือสนธิสัญญา WCT และ WPPT จึงส่งผลให้ทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียมียุทธวิธีที่จะต้องรับหลักเกณฑ์ใหม่ๆ อันเกิดจากสนธิสัญญาดังกล่าวทั้งสองฉบับ อีกทั้งอนุวัติการความตกลงดังกล่าวเพื่อตราเป็นกฎหมายภายในเพื่อบังคับใช้กับทั้งสองประเทศ แม้ว่าประเทศไทยจะยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกสนธิสัญญา WCT และ WPPT แต่เห็นได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล ในเรื่องของการให้ความคุ้มครองแก่มาตรการทางเทคโนโลยีและการให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลการบริหารลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไขพ.ศ.2558) แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสันธิสัญญาขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกสองฉบับคือสนธิสัญญา WCT และ WPPT ทำให้ประเทศไทยไม่ต้องมีความผูกพันที่จะต้องรับหลักเกณฑ์ใหม่ๆ อันเกิดจากสนธิสัญญาดังกล่าวทั้งสองฉบับ อีกทั้งไม่ต้องอนุวัติการความตกลงดังกล่าวตราเป็นกฎหมายภายในเพื่อบังคับใช้ แต่เพราะประเทศไทยกำลังจะเข้าร่วมกับ ASEAN Economic Community (AEC) และเมื่อยุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยไม่สามารถให้ความคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ที่อยู่ในรูปของสื่อดิจิทัลต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องของความคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีและการให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลการบริหารลิขสิทธิ์เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปโดยนำหลักการบางส่วนของสนธิสัญญาขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกสองฉบับคือสนธิสัญญา WCT และ WPPT มาปรับใช้

บทสรุป

การคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายลิขสิทธิ์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และเป็นการสร้างแรง

จงใจให้ผู้สร้างสรรค์งานได้สร้างสรรค์ผลงาน หรือต่อยอดผลงานเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยที่กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาทั้งระดับสากลและตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ทั้งในแง่ของประเภทงานลิขสิทธิ์และสิทธิในการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจของเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจที่สำคัญมากที่สุดของเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมไม่ว่าจะเป็นงานวรรณกรรมซึ่งเดิมเป็นอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ในรูปของ หนังสือ วารสารวิชาการ ตำรา เป็นต้น หรืออุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ในรูปของสื่อดิจิทัล คือสิทธิในการทำซ้ำและดัดแปลง เพราะงานวรรณกรรมเป็นงานที่สามารถทำซ้ำได้โดยง่าย และเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงมีการพัฒนางานวรรณกรรมในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัลทำให้เป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการทำซ้ำงานได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และกว้างขวางมากยิ่งขึ้น การกระทำละเมิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกินไปกว่าที่เจ้าของงานวรรณกรรมจะสามารถดูแลบริหารสิทธิของตนเองได้ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดผลได้ในทางปฏิบัติ ดังนี้คือ

1. การมีกลไกหรือระบบที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิของตน หรือการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) ในประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรกลาง เพื่อช่วยในการบริหารจัดการค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำและจัดเก็บค่าตอบแทนแห่งสิทธิ ให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมที่เป็นสมาชิกในองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) ซึ่งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) จะเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือเจ้าของลิขสิทธิ์ให้สามารถจัดเก็บค่าแห่งสิทธิได้ตามที่มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไข พ.ศ. 2558) ได้ให้การรับรองสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของงานวรรณกรรมไว้

2. ในส่วนเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) เจ้าของลิขสิทธิ์นั้นยังสามารถที่จะบริหารจัดการสิทธิ และมาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อป้องกันมิให้มีการทำซ้ำงานวรรณกรรมโดยการใช้วิธีดิจิทัล ตามที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไขพ.ศ.2558) กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการรับรองสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของงานวรรณกรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม พบว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 นั้นมีผลบังคับใช้นานแล้ว จึงมีบทบัญญัติที่ไม่ทันต่อยุคสมัยและการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการแก้ไขปรับปรุงดังต่อไปนี้ คือ

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพื่อให้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) หรือมีการตรากฎหมายใหม่ในระดับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) ไว้เป็นการเฉพาะเรื่อง

2. ทั้งนี้การจัดทำกฎหมายในข้อ 1 ควรนำหลักการและขั้นตอนการบริหารจัดการองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) ของประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแม่แบบในการร่างกฎหมายดังกล่าว โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และความต้องการของเจ้าของงานวรรณกรรมไม่ว่าจะเป็น นักประพันธ์ สำนักพิมพ์ ฯลฯ ของประเทศไทยเป็นหลักสำคัญด้วย

3. การจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำงานวรรณกรรม (RROs) ในประเทศไทย ควรมีการรวมตัวกลุ่มของเอกชนที่เกี่ยวข้อง (เจ้าของผลงานลิขสิทธิ์ นักประพันธ์ สำนักพิมพ์ ที่เป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์ในหนังสือ บทความ สิ่งพิมพ์หรือรูปภาพประกอบในสิ่งพิมพ์) ในรูปแบบของบริษัทจำกัดและต้องมียุติลักษณะเป็นองค์กรเดียวในประเทศไทยที่รัฐให้สิทธิในการบริหารจัดการด้วยตนเอง แต่เพื่อความโปร่งใส เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ควรจะต้องมีอัยการกำกับตรวจสอบการทำงานของ RROs

4. ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (แก้ไข พ.ศ.2558) ซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือเจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (RROs) จึงไม่มีปัญหาสำหรับเจ้าของงานวรรณกรรมที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรฯ และไม่ต้องมีการแก้ไขในส่วนนี้

เอกสารอ้างอิง

- “การจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์สำเนาหนังสือความท้าทายก้าวใหม่สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. 15 สิงหาคม 2556. ประชาชาติธุรกิจ สืบค้นจาก <http://www.lpthailand.go.th>
- การสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล”. 22 สิงหาคม 2556. กรมทรัพย์สินทางปัญญา ร่วมกับสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย สืบค้นจาก http://www.dpu.ac.th/laic/kmexternal/?page_id=113
- สมาพันธ์สมาคมสิทธิในการทำชำระระหว่างประเทศ (IFRRO) สืบค้นจาก <http://www.ifrro.org/content/what-ifrro>
- “ข้อมูลเกี่ยวกับ RROs ของประเทศสหรัฐอเมริกา” สืบค้นจาก <http://www.copyright.com>
- “ข้อมูลเกี่ยวกับ RROs ของประเทศออสเตรเลีย” สืบค้นจาก <http://www.copyright.com.au/>
- นัยชน ดาทอง, 2552. *The WIPO Digital Agenda* กับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลของประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ปริญญา ตีพิมพ์. 2546. คำอธิบายกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา
- พนมกร สุรัตน์เมธากุล. 2554. มาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครองเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558)
- พิศवास สุขธนพันธุ์. 2552. ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ไทย. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

มนัส มอมนั้น. 2542. ปัญหาในทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงในงานสิ่งบันเทิงเสียง, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รวมกฎหมายลิขสิทธิ์ประเทศสหรัฐอเมริกา สืบค้นจาก

<http://www.lpthailand.go.th>

รวมกฎหมายลิขสิทธิ์ประเทศออสเตรเลีย สืบค้นจาก

<http://www.lpthailand.go.th>

ร่างพระราชบัญญัติจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์และสิทธินักแสดง พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรบริหารการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์และสิทธินักแสดง พ.ศ.

วันชัย รักษ์สิริวรกุล. 2540. การบริหารการจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ในการทำชิ้นงานวรรณกรรม, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมภพ นันทโกวัฒน์. 2552. ปัญหาและระบบการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์งานเพลงคาราโอเกะที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรพล คงลาภ. บทความการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในสหรัฐอเมริกา. สืบค้นจาก <http://www.elib.coj.go.th/Article/Intellectual4>.

เอกสารโครงการอบรมการสัมมนาวิชาการกฎหมายลิขสิทธิ์และกฎหมายความลับทางการค้าฉบับใหม่, 2558. สืบค้นจาก stories/pdfaumporn/library.

อำนาจ เนตยสุภาและชาญชัย อารีวิทยาเลิศ. 2556. คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

Agreement on trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs).

Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1971. Stokkmo, Olav, 2556. “Reproduction Rights Organization: RROs” ใน กฤตยา สุนพงษ์ศรี และ ไพจิตร เกิดอยู่, 2556, “สรุปการสัมมนา เรื่องการบริหารจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล”. LAIC Blog, สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2558 จาก

http://www.dpu.ac.th/laic/kmexternal/?page_id=1133